

Nr 315.

Av herr **Hage**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 40, med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 40 föreslagit, att riksdagen skall medgiva, att giltighetstiden för den s. k. förfoganderättslagen skall prolongeras. För min del vill jag naturligtvis medverka till detta prolongerande. Men jag vill samtidigt framföra kravet på att lagen i ett särskilt fall skall skärpas, nämligen med avseende på de bestämmelser, som finnas i § 5 mom. 1 andra stycket om rätt till tvångsuthyrning av lägenhet, som står tom.

Sistnämnda bestämmelser blevo, enligt mitt förmenande, då lagen antogs, allt för utvattnade dels genom stadgandet om att man endast får använda lagen för detta ändamål, då det är fråga om att skaffa bostad för *husvilla*, dels också genom den bestämmelse, som uttalar, att man ej får tillämpa lagens stadganden, om genom upplåtelsen avsevärd skada eller olägenhet vållas.

En sådan utvattning av bestämmelserna har lett till — som också nämnes i propositionen — att lagen i denna punkt ej kommit till någon större användning.

För min del känner jag ett fall, då en hel våning fått stå tom i ett samhälle, där mycket stor bostadsbrist råder. Efter allt att döma synes man nämligen på vissa håll vilja uttolka bestämmelsen om att man kan tillämpa lagen endast då *husvilla* finnas på sådant sätt, att man skall rent ut kunna visa på, att det finnes folk, som i bokstavig bemärkelse fullständigt saknar allt slags bostad. Sådan lagtexten nu är formulerad, kan den också lätt giva anledning till en sådan tolkning.

En annan del av stadgandet, som också förminskar effektiviteten i detsamma, är det tillägg, som finnes i slutet på lagens § 5 mom. 1 andra stycket. Här inskränkes befogenheten, som förut nämnts, genom följande passus: »eller eljest genom upplåtelsen avsevärd skada eller olägenhet skulle vållas». Det har på sina håll gjorts gällande — och härtill har även bidragit den passus i lagtexten, där det heter att lagen endast får tillgripas

»där det finnes *oundgängligen* erforderligt» — att denna bestämmelse skulle kunna förhindra ett användande av lagen i ett sådant fall, då t. ex. husägaren bebor nedre våningen i ett hus och förklarar sig icke vilja uthyra övre våningen på grund därav att han icke vill ha hyresgäster boende över sig, alldenstund detta skulle vålla avsevärd olägenhet för honom, då han är en till en sådan ålder kommen man, att han vill ha lugn och stillhet omkring sig. Sådant är förhållandet i det fall, som jag här ovan berört.

Vad som här sagts, gäller ej ett enstaka fall. I en debatt i andra kammaren ett föregående år, då frågan om bostadsransonering och skatt å överloppsrum behandlades, förklarade en medlem av kammaren, att han kände ett fall, då en förmögen person i Stockholm för att slippa hyresgäster i våningen ovanför sig ordnat det på ungefärligen samma sätt, som här refererats.

Sådana missförhållanden, som här nämnts, skulle säkerligen bäst avhjälpas genom tillkomsten av en lag om bostadsransonering, varom förslag framförts i riksdagen. Men då en sådan lagstiftning givetvis kommer att taga sin tid att utarbета, även om riksdagen skulle besluta i princip uttala sig därför, så anser jag, att man ej kan vänta på densamma utan bör redan nu vidtaga en omformulering av omskrivna stadganden — såvida ej riksdagen möjligen skulle förklara, att dessa stadganden icke kunna tolkas på det sätt som ovan nämnts.

Med hänvisning till ovanstående hemställes alltså,

att riksdagen måtte för sin del antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 40 fogade förslaget till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga av krig föranledda förhållanden, dock med den ändringen att § 5 mom. 1 andra stycket kommer att lyda på följande sätt:

»Ägare eller innehavare av byggnad vare ock, där det finnes erforderligt för beredande av bostad vid inträffad bostadsbrist inom ett samhälle, pliktig till kronan mot ersättning upplåta byggnaden eller del därav, så framt den ej av honom eller annan användes till bostad eller för rörelse eller annan verksamhet.»

Stockholm den 4 februari 1920.

Ernst Hage.